

CELOJUMS PA LĪBIEŠU KRASTU / REĪZ PIDS LĪVOD RANDŌ

Oviši / Patikmō – Lūzna / Lūž – Mīkeltornis / Pizā – Lielirbe / Irā – Jaunciems / Ūžkila – Sīkrags / Sīkrāg – Mazirbe / Irē – Košrags / Kuoštrōg – Pitrags / Pitrōg – Saunags / Sānag – Vaide / Vaid – Kolka / Kūolka – Melnsils / Mustānū – Ģipka / Ģipk

Maršruts ved pa senajiem lībiešu zvejniekiem Dundagas novadā no Sīkrada līdz Kolka Dižurās krastā un no Kolkas līdz ēvājiem Mazjūras pusē, ielietot arī nedaudz iekšzemē esošo Dūmeli. Daļa no Lībiešu krasta ciemiem atrodas ārpus Dundagas novada – līdz Ovišiem Ventspilis virziena un līdz Ģipkai Rojas virzienā. Katrs ciems glābā no pašu no senās zvejniekvidēs ananū un būvniecības iezīmju atgūšā šarmā. No Sīteres bākas (5 km no jūras, pie Mazirbes – Dundagas cēla) var palūkoties uz biežajiem ūndzavām, kas pirms celiņš bija grūtī šķērsojama robežšķirte starp arājiem kalnā jeb Dundagas pacelumu un lībiešu zvejniekiem piekrastē.

Lībieši ir Baltijas jūras somu tauta, kas izveidojusies Latvijas teritorijā pirms vairāk nekā 1000 g., apdzīvojot līeļas platības Vidzemē un Kurzemē. Diemžēl 17. gs. vidū tās pils tīpi sarukušas, aptverti tāli nelielu apgabalu Vidzemē un 14. Ziemeļkurmes zvejniekiem no Ovišiem līdz Ģipkai, ko mūsdienās saucam par Lībiešu krastu.

Lībieši ir Latvijas pamattauta, kas, spītējot etniskajai un lingvistiskajai asimilācijai, kariem un padomju okupācijai, joprojām ir dzīva, rosīga, ar dziļām kultūras tradīcijām, ar lielu domu latviešu valodas un kultūras tapšanā. Mūsdienās lībieši ir viena no skaistākajām tautām Eiropas tautām – ap 250, turklāt sazinātības lībieši spēk vien ar 20 cilvēku.

Valsts valodas likuma 4. pants garantē lībiešu valodas aizsardzību un attīstību. Lībieši ir iekļauti Latvijas Republikas Satversmes preambulā un Latvijas kultūras kanonā. Lībiešu kultūrtelpa kopš 2018. g. ir iekļauta Latvijas Nacionālajā nematnāajā kultūras mantojuma sarakstā un pretendē uz iekļaušanu prestižajā UNESCO kultūras mantojuma sarakstā.

Mūsdienās darbojas lībiešu sabiedriskās organizācijas, savu misiju joprojām pilda 1939. g. celtās Lībiešu tautas nams Mazirbē, 2019. g. atvērtais moderns Lībiešu saietu nams Kolkā. Noīek bāru un jauniešu vasaras nometnes, muzikālo mantojumu kopu ar attīsta kori un folkloras kopas, tiek apgūta valoda, veidoti mācību materiāli, izdotas grāmatas. Starptautiskā noīmizija ir LU Lībiešu institūta nodibināšana 2018. g. Tas ir vienīgais šāda veida institūts pasaulē, un tā darbības centrā ir lībiešu valodas un kultūras pētniecība.

ĶĪKANUPE – GAJĒJU TILTIŠŅ / KĪKKŌN JOUG – RIEKKĒJIZT SĪLDA
Šķērsu upi pa kādreizējo šaurleīžu dzelzceļa (sliežu) platums 600 mm, kalpoja līdz 1963. g.) trasi Ventspilis – Mazirbe – Stende. Ar velosipēdu pie kājām pa stīgu un zemes ceļu var nokļūt līdz tiltam pār Irbes upi Ventspilis virzienā vai pretējā – līdz Mazirbei un Kolkai. **☎** 57.653021, 22.200456

SĪKRAGS / SĪKRĀG

Viena no vecākajām lībiešu apmetnēm, kas minēta jau 1387. g. 17. gs. noīmizija sīkosta. Domājams, ka 17. gs. 2. pusē te atradusies Irbes draudzes pirmā sīkosta. Latvijas Republikas laikā 20. un 20.–30. gados te darbojās ap 60 zvejnieku. 1922. g. ciems izveidots pirmo lībiešu kori. No 193. iedzīvotāju bija 85 bija lībieši. Pirmā Irē pasaules kara gandrīz visas lībiešu ģimenes gāvēnāktā iznīcinājis lībiešu Sīkraga salīdzināmā ar citiem lībiešu ciemiem sadzīvē visai garā līdzoja lībiešu valodu.

Sīkrāgā dzimuši un augusi mūziķe, diriģente Hilda Grīva (1910–1984), valodas leičis, dzejnieks Pēteris Damborgs (1909–1987), grāfi Baiba Damborga (dz. 1957).

Mūsdienās ciems atdzīvojas vasarās, te ir visu māja, garām ved Mazbānīša dabas telomsaršruts, kādreizējā dzelzceļa stacijas vieta ir uzstādīti piemiņas akmens. Pastāvīgi ciemā dzīvo tikai dažas ģimenes. Valsts noīmzes pilsētībūvniecības piemiņkals: saglabājamās vēsturiskās celtnes, apbūves struktūra, ceļu tīkls, ainavs. **☎** 57.660689, 22.226191

☉ MAZBĀNĪŠA DABAS TAKS / PĪSKĪBŌN ILĀ RADĀ

Posmu Sīkraga – Mazirbe iespējams mērot arī kājām vai ar velt ar bijušo Ziemeļkurmes šaurleīžu dzelzceļa staciju. Mazbānīšs kursēja no 1916. līdz 1963.g. Pirms tam uz piekrastes ciemiem bija iespējams nokļūt tikai ar zirgu pāļiem vai kājām. Posmā no Sīkrada līdz Ķīkanupei ar piemiņas akmeni atzīmēta bijušās dzelzceļa stacijas vieta.

MAZIRBE / IRĒ

Viens no senākajiem un lielākajiem ciemiem, agrākais lībiešu kultūras un sabiedriskās dzīves centrs. Mūsdienās to joprojām akcentē sabiedriskās orgānizācijas «Līvū (lībiešu) savienība – Līvōd līl atgūtais, 1939. g. celtās pasaule vienīgais lībiešu tautas nams. Ciems izveidojies divās daļās – lībiešajā zvejniekā pie jūras un iekšzemdas daļā ar Irbes baznīcu, mācītājmuižu, kapšētu un krogu. Abām ciema daļām pa vīdu stiepjas Kolka – Ventspils soīseja.

Vēl 20. gs. 30. gados ciems bija ļoti augošs ar 450 iedzīvotājiem. Te ražoja ķieģeļus, zāģēja kokmateriālus, dzelzceļš savienoja Mazirbi ar Ventspili un Dundagu. Darbojās vācu-kurmei kooperatīvs.

1923. g. te nodibināja sabiedrisko organizāciju «Līvōd līl» («Lībiešu savienība») un tāš gādābu 1939. g. tika uzcelts Lībiešu tautas nams.

Mazirbes «Kesteros» dzimis Kārlis Stalte (1870–1947) – himnas teksta un pirmās lībiešu abeces autor, pirmās Lībiešu savienības vecākins, laikraksta «Līvū» izdevējs, «Jaunās Dienības» tulkoitājs lībiešu valodā. Šeit dzīvojis arī Mārtiņš Pēteris (1881–1958), viens no pirmajiem lībiešu savienības vecāka-jiem, kurš, braucot ar zirgzīnu no ciema uz ciemu, mācīja lībiešu valodu.

Mūsdienās dzīve ciemā vairs tik dinamiska, taču rosība nav izsīkusī. Darbojas tautas nams, sabiedriskās organizācijas, privātie tūrisma uzņēmēji, kā arī luterāņu baznīca un LELB Rekolēkciju centrs. Kādreizējā dzelzceļa stacijas ēka nav saglabājusies, bet tās kopu var aplūkot Ventspils brīvības muzejā. Ciemā ir arī 60 sāmīnieku. Sīltāja gada laikā ierodas vasarnieki un tūristi, un tad iedzīvotāju skaits būsliks pieaug.

☉ LĪBIEŠU TAUTAS NAMS / LĪVOD ROVKUODĀ
Uzcelts 1939. g. ar savas tēvzemes Latvijas un ar savu radu tautu somu, īgaunū un ūrgāru palīdzību, kā vēsta uzraksts pie nama ieejas. Mūsdienās nams joprojām ir noīmizijas lībiešu kultūras centrs. Katru gadu augusta pirmajā sestdienā te notiek vērienīgi Lībiešu svētki. Valsts noīmzes arhi-tekstūras piemiņkals. **☎** 28603233, 29110828 **☎** ievacd@parks.lv **☎** www.livones.net **☎** Mazirbe, **☎** 57.683586, 22.317673

☉ MUIRĪŠ – BRANKI – PRIEKŠMETU KOLEKCIJA, LĪBIEŠU ĒDIENI / STURĪST AZĀD KUB, LĪVOD SIEMNĀIGAD
Senie sadzīves priekšmeti, stāsts par lībiešiem un Taiželu dzimti. Pusedi- nas, uzkodas, degustācijas Taiželu dzimtas gaumē. Izclā garšu buketi. Naktsmājas, pirts. Te viss ir sens un īstsi! **☎** mazirbe.branks@gmail.com **☎** http://branki.weebly.com **☎** 29469165 **☎** «Branki», Mazirbe **☎** 57.683681, 22.315262

☉ LĪBIEŠU ETNOGRĀFISKĀ KOLEKCIJA / LĪVOD ENTOGRĀPLI KUB
Atrodas 1880. g. celtās skolas palīgēkā. Priekšmeti savākti no Lībiešu krasta ciemiem. Starptautiskā plenēra «Līvzeme» gleznu izstāde. **☎** 29463028, 20383578 **☎** nonika27@inbox.lv **☎** «Mazirbes skola», Mazirbe, **☎** 57.67690, 22.31929

☉ LAIVU KAPŠĒTA / LĪJĀD KĀLMADARĒ
Padomju okupācijas gados bija aizliegts iet jūrā, taču Mazirbē varēja zvejot stingrā robežsargu uzraudzībā. Jūrmalas meža laivas nonāca laikā, kad mainījās flote – vieta ņāca jauni kuģiši, un vecos pameta mežā. **☎** 57.689470, 22.318753

☉ BIJUSĪ JŪRSKOLAS ĒKA / JĒDMIL MĪERSKŪOL KUODĀ
1894.–1914. g. te izglītību ieguvuši teju 2000 profesionāli jūrnīeku. Padomju gados te atradās militārā bāze. Ēka ir sīlītā stāvoklī. **☎** «Mazirbes Jūrskola», Mazirbe, **☎** 57.688169, 22.329645

☉ LUTERĀŅU BAZNĪCA UN MĀCĪTĀJMUIŽA / LUTAR PĪVĀKUODA JA PAPMOIZO
Mūra baznīca (1868) laikā gada vairākkārt cietusi, bet atkal atjaunota. Augstā torna dēļ kalpojumi arī kā orientētiens piemiens ar zīmējumiem. 20. gs. 30. gados dievkalpojumi notika arī lībiešu valodā, tos vadīja somu mācītājs Helle Kalervo Ervī. Blakus esošajā mācītājmuižā 1923. g. 10. novembrī ieviegtā zīlābaltizālo lībiešu karogu. Muižā tagad darbojas LELB Rekolēkciju centrs. **☎** 29463028, 26549433 (Rekolēkc. centrs) **☎** «Mācītājmuiža», Mazirbe **☎** 57.671471, 22.330538 (baznīca) **☎** 57.672438, 22.334045 (Mācītājmuiža)

Līdzās baznīcai atrodas vecie kapu ar apjomīgu piemiņkalt lībiešu kapteina Andreja Bertholda vecākie, populārā dziesmā apdziedātā Vēca Taižela (pēc mājvārda), ištājā vārda Nikes Freimana, kapavietā, kā arī mitoloģiskais vilkāka kaps.

☉ MĒRAKMEINI / MĒRKIVID
Divi no akmeņiem atrodas luterāņu baznīcas A galā. Teksti latīņu val. par 1710.–1711. g. Lielo mēri vēstis, kā piekrastes lībiešus pieviecis zviedru karalis Kārlis IV, bet mēris, arī zinas par mēris mirušo mācītāju 5. Janesmu un viņa dibināto pastorižu. Teksti vairs nav saskatāmi, taču ir atšifrēti un zināmi. Trešais akmeņs atrodas uz privāts zemes pie «Kūrskalnu» mājām. **☎** 57.671191, 22.33177

☉ VILKĀKŪ PRIEDS / VILKĀTŌKST PIEDĀG
Aug šosejas Ventspilis – Kolka malā. Priede ar augstām gaisa saknēm, vairāk nekā 150 g. veca. Leģenda vēsta, ka cilvēks var pārvesties par vilkati, ja noteiktos apstākļos izlien cauri gaisa sakņu arkai. **☎** 57.67114, 22.30983

☉ PĒTERCERZERA DABAS TAKS / PĒTORJŌRD ILĀ RADĀ
Atrodas aptuveni pusceļā starp Mazirbi un Sīteri, 3,5 km garā taka iepazīstina ar Eiropā unikālo kangaru – vīgu ainavu, kas veidojusies pirms – 6000 g. jūrai atkāpjoties. Valņvieda kāpas – kangari un pārpurvotās iepaklas starp tām – vīgas bija cieši saistītas ar lībiešu dzīves ieksmu, un katrai no tām dots sīkats nosaukums lībiešu valodā. **☎** 57.654363, 22.270562

☉ SĪTERES BĀKA UN DABAS IZGLĪTĪBAS CENTRS / ŠĻITŌR BŪJK
Otra vecākā navigācijas būve Latvijā, vienīgā, kas atrodas tik atstatus (5 km) no jūras – uz senā Baltijas Ledus ezera krasta. No augšējā stāva var redzēt Sāmsalu īgaunijā (ap 33 km). Mūsdienās te ir Sīteres Nacionālā parka Dabas izglītības centrs «Sīteres mājviete». **☎** «Sīteres bāka», Sītere, **☎** 57.628549, 22.289181 Izstādes par Baltijas bākām un Baltijas jūras vēsturi. Kukaiņu taka, Ūzola namsiņš, filma Bākām bākām – Sīteres dabas taka, 1,2 km. **☎** 57.628744, 22.289097 **☎** 28385025 **☎** andra.ratkevica@daba.gov.lv **☎** www.daba.gov.lv **☎** www.sītere.lv

KOŠRAGS / KUOŠTRŌG

Uzskatā par jauno (no 17. gs.) lībiešu krasta ciemu. Košragā bijušās vēja un ūdens dzirnavas, laivu būvētāji. Pavasars pietājā laivas ar darba meklētājiem no Sāmsalas. 19. gs. vidū lībieši bērni te apguva lastpīrsmi pirmā profesionālā lībiešu skolotāja Nika Polmana (1823–1903) vadībā: «Zoku» māja ap 1830. gadu tika iekārtota pirmā skolas lībiešu ģimniecīmos.

20. gs. 30. gados te izbūvēja otu un mola mudas (jūras mēlņu) savākšanai. Tolaik ciemu regulārī apmeklēja arī somu un īgaunū valodnieki, savācot bagātīgu folkloras materiālu.

«Norpedagogs» dzīvojis viens no Lībiešu savienības dibinātājiem, laivu būvētājs Didriks Volcangēns (1884–1948), bez kura grūtī iedomājams 20. gs. 20.–30. gadu lībiešu kultūras un sabiedriskā dzīve. Vīna dēls – lībiešu kultūras pētnieks, mācītājs Somija Edgars Vālgmā (1912–2003) – lībieši pārtulkoitājs, M. Luteru Māto Kateshimu (par kristīgās ticības pamatpatēstājiem).

Šeit vairāk nekā cīviet samīcējamie lībiešu cīlmes vārds: «Vāldamo» – batās zemes (vāldamo), «Atabo» – vītoli (alab), «Kūvali» – mēnesgaismas (kūval), «Elmī» – dzintari (elms), «Norpedagio» – jaunpriedes (norpedagio) u.c. Košrags ar mūsdienās atspoguļo senās apbūves tradīcijas, ir valsts pilsētībūvniecības piemiņkals. Senās sāmīniecības – «Andūli», «Kīnne Dīki», «Tīlmaci» – ir saglabājušās un veido ciema centrālo daļu. Ceturtā vēcāmīcība – «Zoku» – ir atdzimusi uz cietajiem pamatiem. Pastāvīgi apdzīvotā tika dažās no ciema mājām, lāpāt kā vācietis rosība te pieaug vasarās. **☎** 57.676021, 22.360464

PITRAGS / PITRŌG

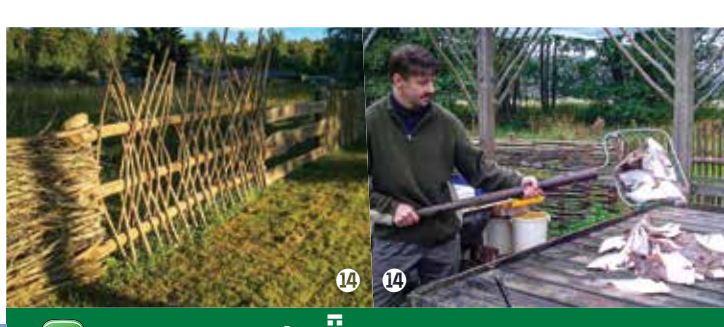
Par Pitraga iesācumu ir nostāsts, ka tie ieradusies četri brālī sāmīsaīši un uzceluši mājas. Pirmoreiz dokumentos ciems minēts 1582. g., bet 1826. g. te bijušās 11 sētas ar 190 iedzīvotājiem. Pitradznieki bijuši aktīvie protestētāji pret Dundagas barona jaunajiem pomas līgumiem 1859. g., un dumpinieku vadonis bijis Kolka lībiešis Nika Šūbergss (1833–1884), 1902. g. ciemā uzcelts **☉** baptistu lūgšanu nams, **☎** 57.704024, 22.387434.

Pitragu var dēvēt pat par lībiešu folkloras krātuvi, jo šeit dzimusi un dzīvojuši izclā lībiešu folkloras tiecēja Marija Sālītāre (1860–1930), kura dālījusies ar vairāk nekā 200 pasākumi un notikumi, vairāk nekā 90 tautasdziesmām, rotājām, arī par lībiešu sadzīvu u. c. Populārākās no tēkām ir «Kāzas jūrā» un «Zīlās govīs».

1935. g. no 219 ciema iedzīvotājiem trešdaļa bijuši lībieši. Darbojās kilavu darīnīcas (kūres). Jūrā vēl redzamas mola paliekas, ko izbūvējoja mudas vākšanai līesās zemes uzlabošanai. Pitraga sēkļos gul daudzi nogrimuši kuģu, pēc vētrām var atrast to paliekas. Jau 1939. g. rudenī ciemā ierīkoja PSRS militārā bāzi.

Mūsdienās arī šeit dzīve rosīga klīst vasarās, pastāvīgo iedzīvotāju ir ap 300. Ciemā sākumu Košraga pusē iezīmē nelielā Pitragu, saukta arī par Kukšupi. **☎** 57.710774, 22.387434.

☉ ŽOGU KOLEKCIJA UN KŪPINĀTAS ZIVIS «PIE ANDRA PITRAGĀ» / TARĀD KUB JA PĒPĪTŌD KALĀD ANDRŌKŠ JŪS PITRŌGŪL
Vairāk nekā 20 dažādu seno žogu paraugu, vienīgā šāda kolekcija Latvijā. Par Lībiešu krasta kultūrvienās saglabāšanu un daudzāšanu saņemta kultūras zīme «Latviskās mantojums». Zivju kūpināšana, degustācija, naktsmītnes. **☎** 29463087 **☎** andrisantmanis@inbox.lv **☎** http://www.pieandrapitraga.lv **☎** «Krogi», Pitrags, **☎** 57.70172, 22.38596

Kolkā satikušās trīs kristīgo konfesiju baznīcas. **☉** Luterāņu baznīca (1884) ievērojama ar mākslinieces Helēnas Heinrihsones (dz.1948) modernā stīlā gleznoto altārglezni, kādā līdžiga nav nevienā citā Latvijas dievnamā. **☎** 29787878, **☎** 57.750600, 22.593937. Kolkā ir vienīgais **☉** pareizticīgo dievnams (1892) Ziemeļkurmes lībiešu lūrmā. Savāklāk draudzes lēcēji gāvēnāktā bija lībieši. **☎** 22070152, **☎** 57.748484, 22.593272. Kolkā baznīca (1935) būvēta no līstiem gubļakmeņi grīdu rezervāta teritorijā Līepjās pusē, uz Kolku pāvesta 1997. g. **☎** 29793759, 29644609 **☎** 57.738362, 22.583091.

Vēstures avotus pieminēts jau 1310. g. 1731. g. minētas 3 sētas: «Buncke Fritz», «Melcke Ars» un «Walte Arpeck» («Būrkas», «Nīlīn» un «Valki»). 19. gs. pievienojās ceturtā – «Kūrmīn». Katrā sētā dzīvoja 14–17 cilvēku. 1938. g. ciemā darbojās pamatskola, bija veikals un brēlīnu sālītava.

Te dzimis tālbraucējis kapteinis Arvīds Ludvīks (1912–1996). 1945. g. viņš vadīja velkoni «Rota» ar latviešu bēgļiem no Ventspilis uz Zviedriju. Kuģī aizturēja, un kapteini izsūtīja uz Sibīriju. Šeit dzimis arī tālbraucējis kapteinis Visvaldis Feldmanis (1938–2017), savāklāk pārraudzījis Kolkas bāzi.

Mūsdienās pastāvīgi te dzīvo vien kāds ducis cilvēku, taču vasarās ciems zēl un plaukst. Mājas ir ļabi uzturētas un sokaotas. Arī zveja nav aizmirsta. **☎** 57.710774, 22.387434.

VAIDE / VAID

Vaidi no Sāmsalas atdala tikai pāris kilometru gara mežu josla, ko vietējie dēvē par mērsi (predējā). 1736. g. minētas tikai divas sētas – «Lūšis» un «Zonāki». 1935. g. te dzīvoja 106 cilvēki, t. sk. 40 lībieši, 40 latvieši, dažā īgaunū un vācieši. «Lāžos» dzimis Nika Polmanis (1823–1903) – pirmās profesinālo skolotāju izglītību ieguvušais lībiešis, kēsteris Kolkas luterāņu baznīca. «Lāžos» visu mūžu nodzīvojis tiecējs Alfons Bertholds (1910–1993). Lībiešu kultūrvēsturē noīmizīgā, plašā Bertholdu dzimta cēlusies no «Zonākiem» tiecēja Marija Sālītāre (skat.pie Pitragu), jūras jahtu kapteinis Andrejs Bertholds (ASV) (1863–1938), bibliotēku zinātnieks Arīurs Benedikts Bertholds (ASV) (1905–1976), ārsts Svēci Marsels Bertholds (1922–2009), pasauleslīdēvis pīnists Arīurs Ozoliņš (Kanādā) (dz.1946). Arī «Zonāki» saistās ar Bertholdu dzimtu – tradīciju un valodas zinātnāi Paulīni Klavīnu (1918–2001) un viņas māti – tiecēju Katrīnu Zēbrugu (1877–1964). Paulīnes savāktā etnogrāfiskā priekšmetu kolekcija apskatāma Latvijas Etnogrāfiskajā brīvības muzejā – «Dēlīņu» lībiešu sētā.

☉ RĀG KOLEKCIJA VAIDES «PURVZIEDOS» / SORĀD KUB VAID ILKĀ «PURVZIED» KŌRĀNDS
Apskatāma Edgara Hausmana (1925–2017) īlggādājis mežsarga gaitās savāktā, vairāk nekā 600 eksponātu lielā meža dzīvnieku ragu kolekcija, arī dabas aizsardzības ekspozīcija. Naktsmītnes. **☎** 29395624 **☎** http://viesuanamiem.lv/purvzie **☎** «Purvzie», Vaide **☎** 57.72688, 22.45997

☉ SORĀD KOLEKCIJA VAIDES «PURVZIEDOS» / SORĀD KUB VAID ILKĀ «PURVZIED» KŌRĀNDS
Apskatāma Edgara Hausmana (1925–2017) īlggādājis mežsarga gaitās savāktā, vairāk nekā 600 eksponātu lielā meža dzīvnieku ragu kolekcija, arī dabas aizsardzības ekspozīcija. Naktsmītnes. **☎** 29395624 **☎** http://viesuanamiem.lv/purvzie **☎** «Purvzie», Vaide **☎** 57.72688, 22.45997

☉ VĒVĀŽU STĀVKRĀSTS / VĒVĀŽI KŪOLTA
Viens no slavenākajiem lībiešu stāvkraštumiem, 8–15 m augsts. No autostāvētāvas (3 km) – vasaras kafejnīca, līdz krastam ved 300 m gara dabas taka. Pludmale ir šaura un mīksta, loties mājās rāties atiem augstam un dzīvniekiem. Sīteres Nacionālā parka DA robežā. **☎** 57.677679, 22.568607

☉ DŪMELE / DŪMŪL
Iekšzemē pie Melnsila atrodas senā Dievnežera gultne. Tas bijis viens no lielākajiem Kurzemes ezeriem – 7,5 km garš un 1,6 km plats. Lai iegūtu lauksaimniecības zemes, 1838. g. izraktā kanāls (tagadējā Melnsilupe) un ezera ūdens noāists jūrā. Bēr. ezera krastā atrodas Dūmele – reti apdzīvots ciems. «Ziedkalni» – lauku ŠPĀ, medus produkti, naktsmītnes **☎** 29417229 **☎** sia.ziedkalni@gmail.com **☎** http://ziedkalni.lv **☎** Dūmele, **☎** 57.651153, 22.451507.

Dūmēl ar Košragu savieno meža ceļš, pa kuru ved velomāršruts Kolka – Košrags – Melnsils – Kolka (Nr. 557).

☉ DIŽJŪRAS KRĀSTS / SŪR MIER RĀNDĀ
Līdz Kolksragam aizstiepjas plaši līdiegi, kas pāriet zemes priekškāpas, aiz kurām ir mežānās kāpas. Aptuveni 2 km garumā redzamas noskalotās kāpas, bet aiz tām – Dūmbrīkalni – viens no augstākajiem piekrastes mežāno kāpu masīviem.

☉ PRIEŽU DABAS TAKS / PIEGĀGŌD ILĀ RADĀ
Taka (1,2 km) atrodas pie Kolksragu un ved cauri kāpu mežam uz Dižjūras krastu, piēsi skāsti te ir pavasarī un vasaras sākumā, kad zied priedes un zemi zarotu priežu zari veido savdabīgus ziedošus pakļājus. Apskatāma viena no senākajām iepūtinātajām priedēm jūras krastā, saukta par «Priežu mammu». Tās vecumu lēš ap 200–300 g. **☎** 57.756372, 22.591003

☉ PUTNU VĒRŠĀNAS TORNIS / LĪNŌDŌD VANTLIMIZ TORŅ
Kolka tornim ir 6 stāvi, augšējās platformas augstums – 16 m. Kolksragis ir starptautiski noīmizija gāpūnū koncentrēšanās un atpūtas vieta. Labākais putnu vērošanas laiks – aprīļa vidus un oktobra sākums. **☎** 57.75742, 22.59194

☉ KOLKSAGRĀS / KŪOLKA NANĀ
Tās senās nosaukums Domesnes mīnēts jau ap 1040. g. Mērvālas rūnu akmeņi Zviedrijā. Iztelkātājs zemesrags Latvijas piekrastē, Kurzemes pussalas tālākās 2 punkts, noīmizija gāpūnū koncentrēšanās vieta. Te satiekas Baltijas jūra (Dižūra / Sūr Mer) ar Rīgas jūras līci (Mazjūra / Pīški mer) ūdeņiem, bet vētrā cits pret citu triecas līdz 7 m augsti viļņi.

Sauzemes raga turnipnājus – zūmēdās sēklis ar dolomīta sliekšni pamatā – iestiepjas 6 km jūrā, 0,5 m dziļumā, tādēl te ir viena no bīstamākajām kuģošānās vietām Baltijas baseinā. Savus pētniekus vēl gada viena no lielākajām smiltis iekškalot seno kuģu zemīdās kapsēlām Baltijas jūrā. Tīlēniskā Gīrgis Burņa 2020. g. darīnīcas skulp- tūralais veidojums «Jūras paņemtiem» acina pieminēt jūrā bojā gājušos ļaudis un kuģus.

Kuģošāna drošību apkārt ragam ilgošī nodrošināja krasta bākas. 1532. g. te uzcelts pirmais bākas tornis Latvijas teritorijā. 16. gs. vidū šeit bija divi torni – viens par otu augstāks. To gaismas veidoja vaduguns līniju pa sēkļa asi. Pirmā torņa drupas tagad atrodas zem ūdens, bet otrā vēl redzamas krastā. Mūsdienā bāka darbojas sēkļa galā uz 1872.–1875. g. izbūvētās makslīgās salas. Bāka joprojām ir svarīga noīmze drošā kuģošānā vienā no bīstamākajām vietām Irbes jūras šaurumā.

Apmeklētāju un informācijas centrs darbojas visu gadu, vēsākajā laikā – nedēļas nogalēs un pēc pieprasījuma. **☎** 29149105 **☎** kolksace@inbox.lv **☎** www.kolksrags.lv **☎** 57.756522, 22.599

BALTIJAS JŪRA

Sūr meļ

DUNDAGA	Slītere	Mazirbe	Košrags	KOLKA	RĪGA
14,4	10,9	5,6	18,5	154	154
22,8	14,7	21,2	18,5	154	154
26,6	30,3	21,2	18,5	154	154
42,2	165	173	178	154	154

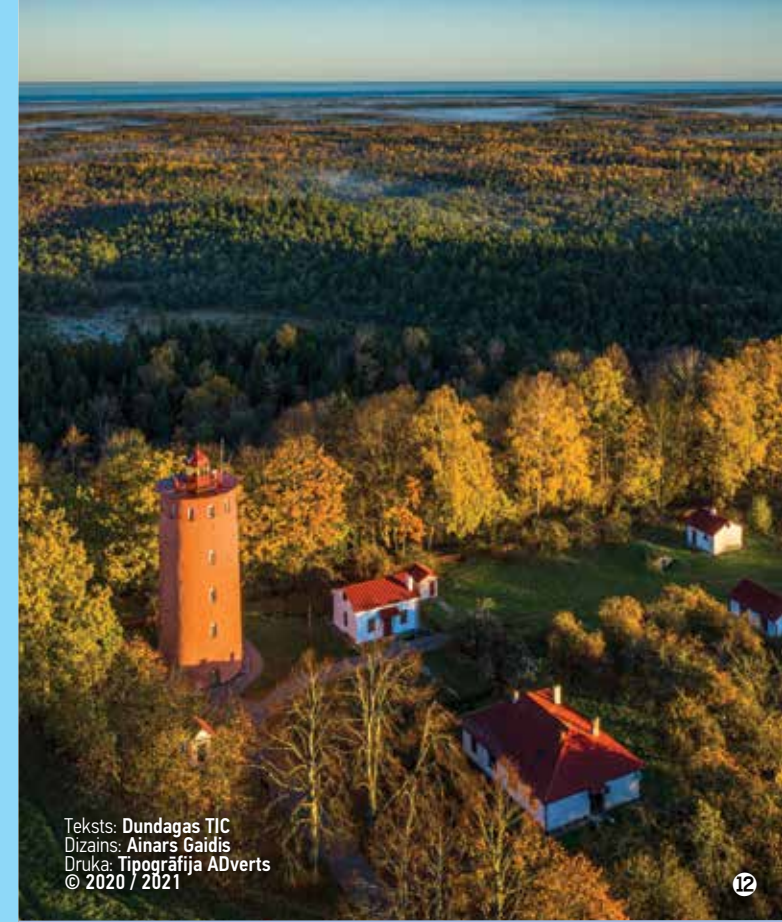
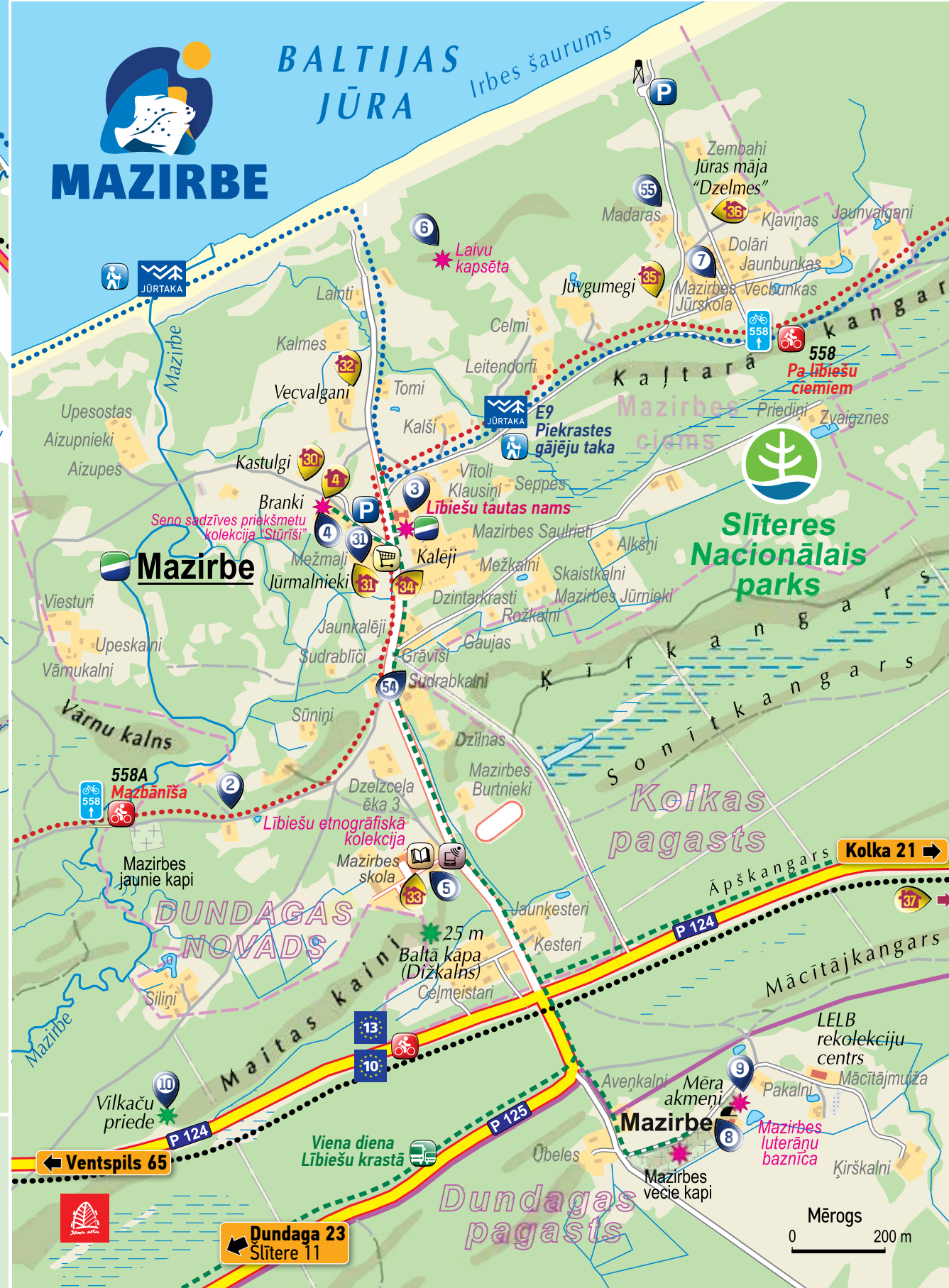

- Informācija
- Interneti
- Pasts
- Kafejnīca
- Pieminekļi
- Galvenie ceļi
- Lībiešu ciems
- Veloceliņš
- Degviela
- Veikals
- Pils/muiža
- Sabiedriskās ēkas
- Pašvaldība
- Bankomāts
- Baznīca
- Muzejs
- Auto elektruzlāde
- Viesu māja
- Bibliotēka
- Aptieka
- Avots
- Tūrisma maršruts
- Mazdārziņi
- Kapi

- Pārgājēju maršruts gar Baltijas jūru, daļa no Eiropas garo distanču maršruta E9
- Maršruts - viena diena Lībiešu krastā

- 10 Maršruts apkārt Baltijas jūrai
- 13 Dzelzs priekšskara maršruts

- Markēts velomaršruts
- Attālums km no apdzīvotas vietas

- ### INFORMĀCIJA/INFORMĀTSIJ
- DUNDAGAS NOVADA TŪRISMA INFORMĀCIJAS CENTRS**
    - Dundagas pils, Pils iela 14
    - +371 29444395, 63232293
    - tic@dundaga.lv
    - www.visitdundaga.lv
    - www.sliteresdiena.lv
    - VisitDundaga
    - visitdundaga
    - DundagaTIC
    - 57.510417, 22.355369
  - DABAS AIZSARDZĪBAS PĀRVALDES KURZEMES REĢIONĀLĀ ADMINISTRĀCIJA SLĪTERĒ (DAP)**
    - «Slīteres mežniecība», Slītere
    - +371 63286000
    - kurzeme@daba.gov.lv
    - www.daba.gov.lv
    - dabaspārvalde
    - dabaDAP
    - 57.625088, 22.296297
  - DAP DABAS IZGLĪTĪBAS CENTRS «SLĪTERE»**
    - Slīteres bāka
    - +371 28385025
    - andra.ratkevica@daba.gov.lv
    - www.daba.gov.lv
    - www.slitere.lv
    - SlīteresNacionalaisParks
    - 57.628549, 22.289181
  - KOLKAS LĪBIEŠU SAIETA NAMS**
    - «Pastnieki», Kolka
    - +371 29402093
    - lsm@kolka.lv
    - livoniancommunityhouse
    - 57.742078, 22.584858
  - KOLKASRAGA APMEKLĒTĀJU UN INFORMĀCIJAS CENTRS**
    - «Pastnieki», Kolka
    - +371 29149105
    - kolka@inbox.lv
    - www.kolkasrags.lv
    - Latvia-Kolka
    - kolkas_rags
    - kolkas_rags
    - 57.756508, 22.599933
  - LĪBIEŠU KULTŪRAS, VALODAS UN VĒSTURES PORTĀLS**
    - www.livones.net
    - livones.net
    - livones_net

Celojums pa Lībiešu krastu

Reiz pids Līvōd randō

Dundagas novads

Dūoņig mōgōn